

Bài học thành công của thép Hòa Phát

> HUYỀN DÂN

Mặc dù cùng nằm trong sự hoành hành của đại dịch nhưng kết quả kinh doanh của Tập đoàn thép Hòa Phát thời gian gần đây đã khiến nhiều người ngưỡng mộ. Theo con số thống kê của năm 2021, Tập đoàn Hòa Phát ghi nhận doanh thu 150.800 tỷ đồng, tăng 65% so với 2020. Lợi nhuận sau thuế lần đầu cán mốc 34.520 tỷ đồng, vượt 92% kế hoạch năm và tăng 1,56 lần với năm trước.

Cơn sốt cổ phiếu thép đã đẩy giá cổ phiếu HPG tăng gấp rưỡi so với đầu năm. Trong năm, có thời điểm giá trị vốn hóa của Hòa Phát đạt mức hơn 11 tỷ USD và lọt top 15 công ty thép có vốn hóa lớn nhất thế giới...

Thành công này vốn có cội nguồn của nó, xuất phát từ tầm nhìn chiến lược của những người chèo lái của Tập đoàn mà một trong những bài học đáng ghi nhận ở đây là việc đầu tư vào lúc thị trường khó khăn nhất.

Còn nhớ năm 2007, Tập đoàn Hòa Phát đã quyết định đầu tư Khu liên hợp gang thép Hòa Phát tại Hải Dương bao gồm một tổ hợp khép kín từ Nhà máy chế biến nguyên liệu, Nhà máy than coke và nhiệt điện, Nhà máy luyện gang, Nhà máy luyện thép, Nhà máy cán thép có công suất 2 triệu tấn/năm trên tổng diện tích lên tới 132 ha. Khu liên hợp chính thức đi vào hoạt động từ đầu năm 2010.

Để có thể thấy được quyết định đầu tư này ngược dòng với thị trường khi ấy như thế nào, ta hãy theo dõi phân tích của Hiệp hội Thép Việt Nam vào thời điểm năm 2007. Theo Hiệp hội, mức tiêu thụ thép cả nước năm 2006 đã đạt gần 7,2

triệu tấn, trong đó sản xuất trong nước là 4,7 triệu tấn, nhập khẩu thép thành phẩm là 3,8 triệu tấn. Như vậy, tại thị trường Việt Nam, cung đang "thừa" so với cầu là 1,3 triệu tấn. Nay, nếu thêm đầu tư của Hòa Phát 2 triệu tấn nữa thì sẽ tiêu thụ ở thị trường nào đây?

Ở một công ty cổ phần như Hòa Phát với nhiều cổ đông lớn có "sỏi" trong đầu, câu hỏi như vậy không dễ trả lời.

Tiếp nữa đến năm 2016, Trần Đình Long quyết định đầu tư Khu liên hợp sản xuất Gang thép Hòa Phát tại Dung Quất. Dự án có quy mô gần 400 ha, tổng vốn đầu tư 52.000 tỷ đồng, công suất 4 triệu tấn sản phẩm/năm. Tập đoàn Hòa Phát áp dụng công nghệ lò cao khép kín, thiết bị hiện đại được nhập khẩu từ các nhà sản xuất hàng đầu thế giới. Một trong những mục tiêu hàng đầu của dự án là làm hàng xuất khẩu.

Khi đó, theo báo cáo do Viện Chính sách kinh tế và Công ty luật Stewart & Stewart thực hiện với sự hỗ trợ của ngành công nghiệp thép Mỹ, năm 2014, công suất thép dư thừa toàn cầu trong năm là 517 triệu tấn, tăng hơn gấp đôi so với con số dư thừa 229 triệu tấn của năm 2000. Ngoài ra, công suất dư thừa đã lên đến đỉnh điểm 579 triệu tấn vào năm 2009 do cuộc khủng hoảng tài chính thế giới đã làm giảm nhu cầu tiêu thụ thép toàn cầu. Trong khi đó, công suất thép lại tăng lên nhờ những chương trình kích thích của các quốc gia. Chỉ tính riêng trong năm 2013, ngành công nghiệp thép của Mỹ đã báo cáo lỗ ròng tới 1,2 tỷ USD...

Thế đấy, đến ngành công nghiệp thép sừng sỏ của Mỹ

XI MĂNG CẨM PHẢ
CÔNG NGHỆ NHẬT BẢN

HÂN HẠNH TÀI TRỢ CHUYÊN MỤC

còn liều xiêu như vậy, liệu có cửa nào dành cho dự án lên đến 52.000 tỷ đồng ở Dung Quất này của Trần Đình Long bán sản phẩm ra thị trường thế giới và thu hồi vốn?

Vấn đề quan trọng ở đây là Thép Hòa Phát “đọc” được tính tất yếu về sản phẩm của mình trong chiến lược của quốc gia.

Các nhà kinh tế đã nhiều lần khẳng định, trong chiến lược công nghiệp hóa đất nước, muốn phát triển công nghiệp thì trước hết phải phát triển ngành công nghiệp luyện kim và chế biến kim loại, một ngành quan trọng đến mức các học giả đã từng coi là “bánh mì của sự nghiệp công nghiệp hóa” của mỗi quốc gia.

Và đầu tàu của ngành luyện kim Việt Nam trước đây không đâu khác ngoài Khu liên hợp Gang thép Thái Nguyên.

Trong nhiều năm, nhiều nguồn lực của đất nước đã dành ưu tiên cho việc phát triển lĩnh vực này, từ việc mở mỏ sắt Trại Cau đến việc khẩn trương xây dựng và đưa vào sản xuất các mỏ, như mỏ đá Núi Voi (Thái Nguyên), mỏ đất chịu lửa Tuyên Quang, mỏ quặng sắt Phú Thọ, mỏ đolômit Thanh Hóa, mỏ mangan Cao Bằng...

Tuy nhiên, Gang thép Thái Nguyên vụ việc đầu tư mới hơn 8.100 tỷ đồng rồi bị “đắp chiếu” hơn chục năm nay cùng với một vụ án to lớn như mọi người đã biết.

Một trong những nguồn hy vọng lớn nữa cho ngành luyện kim Việt Nam là mỏ sắt Thạch Khê ở Hà Tĩnh. Với trữ lượng khoảng 554 triệu tấn, mỏ có thể được khai thác lộ thiên với chiều sâu đến 120m so với mặt nước biển. Đây là mỏ sắt xây dựng lớn nhất Đông Nam Á trữ lượng của nó chiếm đến phân nửa trữ lượng quặng sắt Việt Nam. Hàm lượng sắt trung bình cho toàn mỏ là 58%.

Từ năm 2008, Hà Tĩnh đã triển khai Dự án đầu tư khai thác và tuyển quặng mỏ sắt Thạch Khê do Công ty CP Sắt Thạch Khê (TIC) làm chủ đầu tư với tổng vốn đầu tư khoảng 14.500 tỷ đồng trên diện tích đất sử dụng 4.821 ha. Nhưng mới đây, Hà Tĩnh đã quyết định “đóng cửa” dự án bởi lẽ

không có nhà đầu tư xứng tầm để đáp ứng yêu cầu xử lý môi trường và hiệu quả đầu tư...

Khi hỏi tại sao lại chọn Dung Quất để đầu tư một dự án lớn như vậy, Chủ tịch Tập đoàn Trần Đình Long chia sẻ: “Dự án này có nhiều lợi thế lắm, đặc biệt về logistics. Thép có đặc điểm là giá rẻ, đồ thô, to, nên yếu tố logistics, vận tải là quan trọng hàng đầu và Dung Quất có lợi thế rất lớn về điều này. Còn xét về lợi thế tương đối, dự án này nằm ở khu vực miền Trung, nên việc điều phối 2 miền sẽ thuận lợi hơn. Chúng tôi đã mua xong cảng ở Đồng Nai, rồi mua một cảng ở phía Bắc nữa để làm hệ thống giao thông theo chu trình khép kín cho nhà máy”.

Nghề ông phân tích như vậy cũng là đúng thôi, nhưng nếu chỉ như thế thì chưa đủ bởi lẽ có một bài học tày đình đã từng bị phá sản trước đó, cũng là sản xuất thép, cũng gần cảng biển nước sâu, cũng ở khu vực miền Trung, thuận tiện về logistics... nhưng hàng nghìn tỷ đồng vẫn đổ xuống sông xuống biển. Đó Dự án Nhà máy liên hợp gang thép Vạn Lợi do Công ty Gang thép Hà Tĩnh làm chủ đầu tư được khởi công vào năm 2008 với công suất 500.000 tấn/năm. Tổng mức đầu tư hơn 1.700 tỷ đồng, tọa lạc trên vùng đất rộng 25,8 ha tại Khu kinh tế Vũng Áng.

Sau nhiều sai lầm nội tại, Nhà máy thép Vạn Lợi nằm trong tình trạng “đắp chiếu” gần chục năm như một núi sắt thép khổng lồ bị hư hỏng, rỉ sét ngay gần cảng nước sâu Vũng Áng. Ngày 29/7/2015, Ban quản lý Khu kinh tế tỉnh Hà Tĩnh đã phải ra quyết định chấm dứt hoạt động, thu hồi giấy chứng nhận đầu tư, đồng thời, yêu cầu chủ đầu tư phối hợp với một số cơ quan chức năng xử lý việc thanh lý dự án, tháo dỡ máy móc, thiết bị...

Nói như thế để biết rằng, lợi thế không phải vào tay ai cũng có thể biến thành lợi nhuận!

Có tầm nhìn chiến lược, đầu tư bài bản và quản trị tốt dòng tiền đã khiến thép Hòa Phát luôn tự hào về việc chiếm vị trí số 1 trên thị trường Việt Nam.❖